

Clauicularum
numerus.

Eandem ad
pectoris os ar
ticulatio.

Peculiaris
cartilago ar
ticulationis
clauiculae cu
pectoris osse.

Mira clau
iculae curuitas.

Curuatis
us.

Humeri arti
culus cur a
costis remoue
atur, & clau
icula ac summi
humeri usus.

IN VTRISQUE lateribus clauiculae (quae Graecis *κλειδικα*, Latinis uero etiam furculae & iugula nominantur) singulae consistunt, pectoris ossi & summo humero seu superiori scapulae processui coarctatae. Pectoris ossi in illis articulantur^b sinibus, quos in primi ossis summae sedis lateribus exculpotos diximus. ac quemadmodum sinus illi oblongi sunt, ab anterioribusque partibus deorsum in posteriora ducti, & antica sede quam postica latiores, internoque latere altiores quam externo cernuntur, ita quoque se habent clauicularum^c capita pectoris ossi conexa. Haec enim sinuum modo oblonga sunt, ac depressa: et si quis accuratius eorum circumscriptionem animaduertet, illam quodammodo triangulam iudicaret.^d Vnus enim angulus in anteriori capitis parte ad humiliora consistit, utcumque obtusus.^e Secundus etiam obtusus est, in superiori capitis parte nonnihil uersus posteriora conspicuus.^f Tertius acutior longiorque est, in posteriori sede repositus, deorsumque declinans. Porro ut praesentes anguli obtusi sunt, ita etiam trianguli lineae inaequales, extrorsumque obliquatae occurrunt.^g Illa enim quae a primo angulo ad secundum ducitur, breuissima est: a secundo autem angulo ad tertium^h procedens, multo longior uisitur.ⁱ quae uero a primo ad tertium fertur, omnium longissima curuataque est. Atque ita se habet clauiculae capitis circumferentia, quod multa cartilagine in crustatur, laeueque est: cartilagine tamen una cum tenuissima appendice effracta, caput asperum ac inaequale cernitur. Verum et si caput cartilagine non minus quam & pectoris ossis sinus abundet, nihilominus tamen Natura hic^k cartilagine effinxit, qualem priuatim in inferioris maxillae ad superiorem articulis reponi commemorauimus. Inter pectoris enim ossis sinum, clauiculaeque caput, cartilago quaedam adeo ampla interuenit, atque capitis & sinus est amplitudo. Haec tenuis undecumque est, ac aequa omni ex parte constat crassitie, & quae sinum respicit, admodum laevis est, & unctuosum humore persula, sinuque seu pectoris ossi nusquam connata. Item quae cartilago clauiculae contingit caput, pariter quoque laevis & lubrica est, capiti interim non connata, sed tantum ligamentis articulum in orbem amplexantibus. adeo, ut & haec cartilago non minus triangula sit, quam clauiculae caput pectoris ossi articulum. Clauicula ab hoc cum pectoris ossis articulo, non recto tramite ad^l alterum ipsius porrigitur articulum, quo scapulae superiori processui connectitur.^m A pectoris enim ossis procedens, extrorsum sensim curuatur, & anteriori parte gibba, posteriori uero concaua efficitur.ⁿ Verum illico post medium ipsius longitudinis contrario ductu procedit. introrsum nanque curuatur, & gibba fit, anteriori autem sede concaua uisitur: in anteriora insigniter illic prominens, ubi superiori scapulae processui proxima est: adeo ut bis gibba, bisque caua reddatur. Pars enim ipsius pectoris ossis contermina, & *κλειδικα* dicta, retrorsum, seu ad thoracis interiora magis pertinet. quae autem superiori scapulae articulat processui, *κλειδικα* nuncupatur, antrosum uergit, & ab interna thoracis sede extrorsum remouetur, clauicula interim in medio ductu etiam obliquata. est itaque gibba anteriori sui parte, in anteriori pectoris sede non procul ab ipsius cum pectoris ossis articulo, cauaque est parte sua interna. non procul uero a summo humero anteriori parte insigniter breuique flexu caua cernitur: posteriori autem parte, gibba & conuexa. Atque ut res sedulo propter crebras clauicularum luxationes fracturasque expendenda breuiter dicatur, clauiculae ductus huic nostro respondet, praecipue si id in medio ductu paulo magis maiusculi S ritu in hunc modum^o obliquari fingeremus. Neque horum ullum temere & frustra a rerum Opifice factum est. ubi enim clauicula iugulum spectat, merito posteriori seu interiori parte caua est, quum hac asperam arteriam, stomachum cum sexti paris neruorum cerebri neruis, & imprimis insignes neruorum series a dorsali medulla axillam petens, ferri deberent. quibus potissimum neruis clauicula uiam exporrigit, & propugnaculi etiam loco praefigitur. Quia uero a iugulo, aut potius a suae longitudinis medio clauicula in posteriora porrigitur, neque alicuius usus gratia haec in anteriori sede gibba esse debuit, necessario rursus iuxta superiorem scapulae processum antrosum uergit, quousque processus illius^p partem contingat, cui apte coarticulari posset. Tantum autem hic antrosum porrigitur, quantum retrorsum abscellerat ipsius^q gibba parte in illius posteriori sede, quae non procul a summo humero distat. Si enim clauicula a suae longitudinis medio duntaxat in posteriora tenderet, ad colli latera prorepens, neque elatiori scapulae processui apici articuletur, nihil profecto obstarat, totam scapulam clauiculae beneficio non firmatam, super thoracem cadere, thoracisque lateri proxime applicari,^r articulumque humeri costis uicinisimum fieri, hacque occasione quamplurimos brachij motus praepediri. Brachium nanque ob id potissimum in homine & simia atque alijs quae clauiculis donantur animalibus, tam uarijs differentibusque moribus duci potest, quod ipsius cum scapula

articulus a thoracis latere plurimum distet. Si enim articulus uel quauis ratione ipsis proximè (quemadmodum in quadam circulatione & iactatione ad pectus, dorsum, collum, & modum accidere nouimus, qui luxatus humerus in costae fractam clauiculam dependet. Ne igitur adeo necessarii articulum a thorace plurimum distare uoluit. quousque processui, qui ita producit, ut clauiculae beneficio a pectoris ossis articulo hac occasione procul a thorace distungatur, processui minimum extuberanti^s tuberculo latiori, quousque hic confurgit articulatio, ut quodnam os suscipiant sit enim hic ea articuli species, quam Graecorum ueterum uiculae^t pars quae superiori scapulae processui connectitur processui quoque latus ampliusque cernitur, praeter ea huius ossi committitur, intus fistulosa magisque rara est, quousque delict haec partes etiam crassiores spissioresque sint: & quanto crassiora & ampliora cernantur. Ipsa enim clauicula dissimilis est, quod etiam hic sit tenuissima, quodammodo humiliori nanque ipsius parte ueluti in^u lineam protuberantem uiculae capite, quod pectori articuletur, iuxta medium capitis angulorum. Pertingit autem haec linea paululum, in hoc parata, ut^x musculus thoracem mouentium lura huius lineae principium propter caput clauiculae ualidum pronascitur ligamentum, clauiculam pectoris ossis costae cartilago connascitur. Quinetiam ad aliud^y rite asperitas, & ueluti asper quidam sinus, quo clauiculae processus penè incumbit, ac a quo ligamentum pertinaciter colligans. Porro inferior haec clauiculae sedem pla uisitur, sinuola fit, & aspera, idque potissimum iuxta caput processum, ubi ligamenta articuli hunc continentem scuntur. Superior uero totius clauiculae regio laevis omni^z los, ubi ligamentorum producendorum occasione, quousque nonnihil aspera est. A clauiculae enim parte superiori iuxta^a qui etiam a pectoris ossis pronatus, in^b mamillare capitulum torum decimus tertius, seu septimi paris alter numeratur scapulae superiori commissae processui^c musculus ille in^d tum primus recensetur. In anteriori clauiculae parte ad^e linea quoque protuberat, ante medium longitudinis caput^f pars^g musculi brachium pectori adductis principium lae sede, ubi retrorsum inflectitur, & ubi non procul ab^h articulatione caua uisitur, etiamⁱ asperitas notatu digna^j lenti parata, cuius principij magna pars hinc pronascitur^k quod non dictum sit, inaequale occurrit, praeter quoddam^l clauicula inibi maxime gibba est, idque tuberculum uel^m stituit, ligamentumque ad interiorem scapulae processumⁿ quicquam notandum est, nisi fortassis adhuc sermone^o adijci uelis, quae interdum duo, interdum tria in maxime soli^p steriori ipsius sede uidentur, in hoc parata, ut uenulas tra

DE HUMERO SEU osse. Caput XX

CHARACTERVM DVARVM PR
figurarum (quas sequens pagina p

A, B, C, D, E, F, G, H Horum characterum alij in p
sunt, indicantes humeri appendicem, uti modo subiiciam
A, B, C In ambabus figuris humeri caput circumscribitur, q
D, E Vtrique characteres in prima uisuntur figura, extern